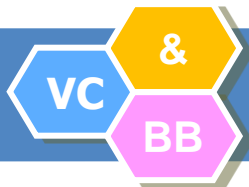

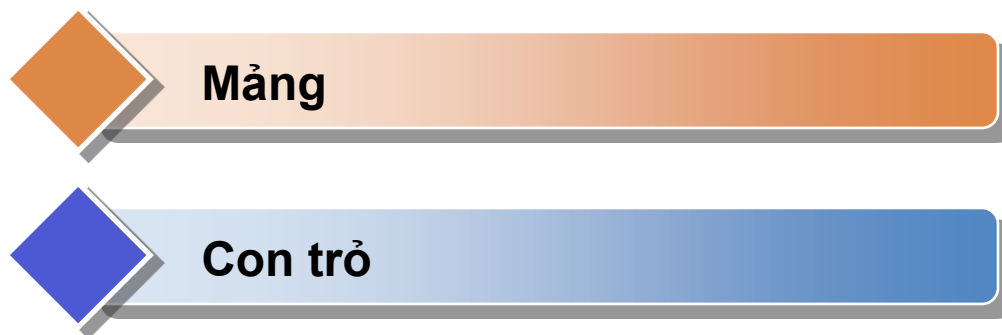
TIN HỌC CƠ SỞ 2

CHƯƠNG 5: CẤU TRÚC DỮ LIỆU KIỂU MẠNG

Nội dung

❖ Ví dụ

- Chương trình cần lưu trữ **3** số nguyên?
=> Khai báo **3** biến **int a1, a2, a3;**
- Chương trình cần lưu trữ **100** số nguyên?
=> Khai báo **100** biến kiểu số nguyên!
- Người dùng muốn nhập **n** số nguyên?
=> Không thực hiện được!

❖ Giải pháp

- Kiểu dữ liệu mới cho phép **lưu trữ một dãy** các số nguyên và **dễ dàng truy xuất**.

1

Khái niệm

2

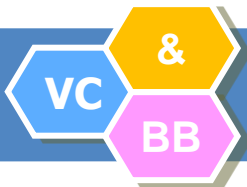
Khai báo mảng

3

Duyệt mảng

4

Nhập xuất mảng

Mảng 1 chiều

Khái niệm

Mảng là một tập hợp nhiều phần tử có cùng kiểu giá trị và chung một tên. Mỗi phần tử của mảng biểu diễn được 1 giá trị

Ví dụ: Mảng A có 5 phần tử, các phần tử là kiểu số nguyên
 $A = \{3, 5, 10, 9, 1\}$

Phần tử:

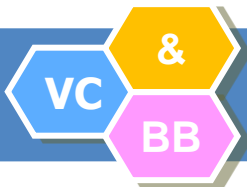
$A[0] = 3$

$A[1] = 5$

$A[2] = 10$

$A[3] = 9$

$A[4] = 1$

Khai báo mảng 1 chiều

Khai báo tường minh

`<Kiểudl> <tên mảng> [số lượng phần tử];`

Ví dụ: `int A[10];`

`float X[20];`

Khai báo không tường minh

`typedef <kiểudl> <tên kiểu mảng> [<số phần tử>];`

`<tên kiểu mảng> <tên biến mảng>;`

Ví dụ: `typedef int Mang1Chieu[10];`

`Mang1Chieu m1, m2, m3;`

❖ Thông qua chỉ số

 <tên biến mảng> [<chỉ số>]

❖ Ví dụ

- Cho mảng như sau

 `int a[4];`

- Các truy xuất
  - Hợp lệ: `a[0]`, `a[1]`, `a[2]`, `a[3]`

Khai báo số phần tử của mảng

❖ Khai báo ở ngoài chương trình:

Cách 1: `const int n2 = 20; int b[n2];`

Cách 2: `#define n1 10`
`int a[n1];`   `// ⇔ int a[10];`

Khởi tạo giá trị ngẫu nhiên cho mảng

- Cú pháp:

```
int rand ( )
```

- Nếu muốn tạo số n có giá trị từ a đến b dùng cú pháp:

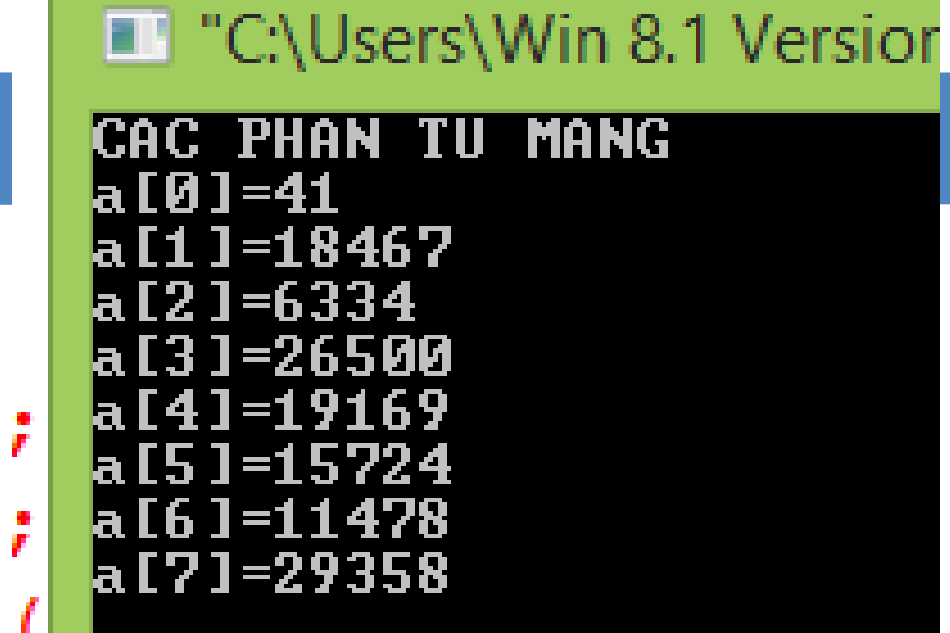
```
int n = rand() % (b - a + 1) + a;
```

- Ví dụ tạo số ngẫu nhiên từ 1 đến 50:

```
int a = rand() % 50 + 1;
```

- Để sử dụng các hàm trên thì trong chương trình phải khai báo thư viện **<stdlib.h>**

```
int i,n;
    int a[200];
scanf("%d",&n);
for( i=0;i<n;i++)
    a[i]=rand();
    printf("CAC PHAN TU MANG\n");
for( i=0;i<n;i++)
{
    printf("a[%d]=%d\n",i,a[i]) ;
}
```



```
"C:\Users\Win 8.1 Version"
CAC PHAN TU MANG
a[0]=41
a[1]=18467
a[2]=6334
a[3]=26500
a[4]=19169
a[5]=15724
a[6]=11478
a[7]=29358
```

NHẬP MẢNG 1 CHIỀU

Cách 1: Đọc các phần tử mảng từ bàn phím

```
for(int i=0;i<n;i++)  
{  
    printf("Nhap phan tu thu %d: ",i+1);  
    //Cach 2: printf("a[%d]= ",i);  
    scanf("%d",&a[i]);  
}
```

Cách 2: Khai báo và gán giá trị cho mảng

```
#include<stdio.h>
#include<conio.h>
main()
{
    int a[6]={0,5,9,8,7,3};
    printf("\n=====CAC PHAN TU
CUA MANG VUA NHAP=====");
    for(int i=0;i<6;i++)
        printf("%d\t",a[i]);
    getch();
}
```

Cách 3: Sinh các số ngẫu nhiên cho mảng

```
main()
{
    int a[50];
    int n;
    printf("So phan tu mang n= ");scanf("%d",&n);
    //sinh cac so ngau nhien
    for(int i=0;i<n;i++)
        a[i]=rand()%50+1;
    printf("\n=====CAC PHAN TU CUA MANG VUA NHAP=====\n");
    for(int i=0;i<n;i++)
        printf("%d\t",a[i]);
    getch();
}
```

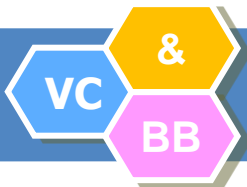
Xuất mảng một chiều

Xuất xuôi:

```
for( i=0;i<n;i++)  
{  
    printf("a[%d]=%d\n",i,a[i]) ;  
}
```

Xuất ngược:

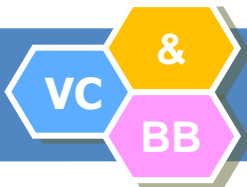
```
for( i=n-1;i>=0;i--)  
{  
    printf("a[%d]=%d\n",i,a[i]) ;  
}
```


Một số lỗi thường gặp

- ❖ Khai báo không chỉ rõ số lượng phần tử
  - `int a[]; => int a[100];`
- ❖ Số lượng phần tử liên quan đến biến hoặc hằng
  - `int n1 = 10; int a[n1]; => int a[10];`
  - `const int n2 = 10; int a[n2]; => int a[10];`
- ❖ Khởi tạo cách biệt với khai báo
  - `int a[4]; a = {2912, 1706, 1506, 1904};`
`=> int a[4] = {2912, 1706, 1506, 1904};`

Ví dụ

- Nhập vào một mảng gồm n số nguyên
- Xuất ra giá trị trung bình cộng của các phần tử trong mảng vừa nhập

Mảng hai chiều

1

Khái niệm

2

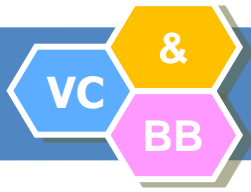
Khai báo mảng

3

Duyệt mảng

4

Nhập xuất mảng

Khái niệm

- ❖ Một mảng nhiều chiều là một mảng mà những phần tử của nó được xác định bằng nhiều chỉ số.
- ❖ Mảng 2 chiều là mảng nhiều chiều đơn giản và sử dụng nhiều nhất.
- ❖ Mảng 2 chiều giống như một bảng, gồm nhiều dòng và nhiều cột

Giải thích mảng hai chiều

Mảng 2 chiều:
Một nhóm các phần tử có cùng kiểu, chung tên.

Các phần tử được xác định bằng số dòng và số cột.

chỉ số
dòng

Chỉ số
cột

	0	1	2	3	4
0	5	7	9	2	3
1	1	5	7	4	6
2	1	8	9	0	3
3	2	5	6	3	4

m[2][3]

i và j là số nguyên

Khai báo mảng hai chiều

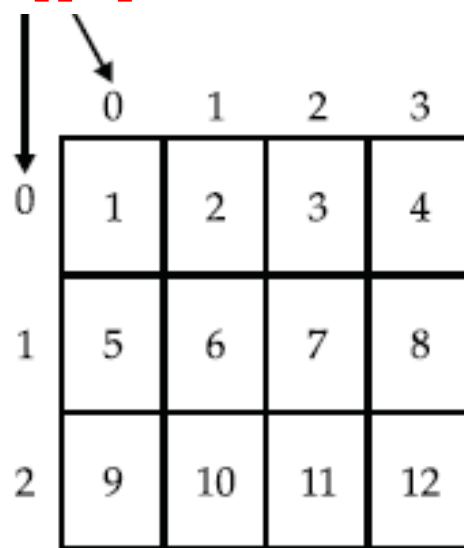
❖ Khai báo mảng hai chiều – khai báo tường minh

<kiểu> arrayName[rows][columns];

- **rows**: số dòng
- **columns**: số cột

❖ Ví dụ: Khai báo mảng số nguyên 3 dòng 4 cột

int a[3][4]

	0	1	2	3
0	1	2	3	4
1	5	6	7	8
2	9	10	11	12

Khai báo biến mảng 2 chiều

- Không tường minh (thông qua kiểu)

```
typedef <kiểu cơ sở> <tên kiểu> [<N1>] [<N2>] ;  
<tên kiểu> <tên biến 1>, <tên biến 2>;
```

Ví dụ:

```
typedef int MaTran10x20 [10] [20] ;  
typedef int MaTran5x10 [5] [10] ;
```

```
MaTran10x20 a, b;  
MaTran5x10 c;  
MaTran10x20 d;
```

NHẬP MẢNG 2 CHIỀU

Cách 1: Đọc các phần tử mảng từ bàn phím

```
for(int i=0;i<d;i++)  
for(int j=0;j<c;j++)  
{  
    printf("Doc phan tu % d, %d: ",i,j);  
    //a[i][j]  
    scanf("%d",&a[i][j]);  
}
```

Cách 2: Khai báo và gán giá trị cho mảng

Khởi tạo = khai báo + gán giá trị cho mảng

```
<kiểu> arrayName[][columns] = {  
    {value1,value2,...,valueN},  
    {value1,value2,...,valueN},  
    {...},  
    {value1,value2,...,valueN}};
```

```
int a[ ][4] = {{1,2,3,4}, {5,6,7,8},{9,10,11,12}};
```


Cách 3: Sinh các số ngẫu nhiên cho mảng

```
main(){
    int a[50][50];
    int n,m;
    printf("So phan tu mang n= ");scanf("%d",&n);
    //sinh cac so ngau nhien
    for(int i=0;i<n;i++)
        for(int j=0;j<m;j++)
            a[i][j]=rand()%50+1;
    printf("\nCAC PHAN TU CUA MANG VUA NHAP\n");
    for(int i=0;i<n;i++)
        for(int j=0;j<m;j++){
            printf("%d\t",a[i][j]);
            printf("\n");
        }
}
```

Duyệt mảng hai chiều

```
void nhapmang(int a[][50],
int n,int m)
{
    int i,j;
    for(i=0;i<n;i++)
        for(j=0;j<m;j++)
        {
            printf("a[%d][%d]= ",i,j);
            scanf("%d",&a[i][j]);
        }
}
```

```
void xuatmang(int a[][50], int
n,int m)
{
    int i,j;
    for(i=0;i<n;i++)
    {
        for(j=0;j<m;j++)
        {
            printf("%d\t ",a[i][j]);
        }
        printf("\n");
    }
}
```

Các phép tính đặc trưng của ma trận

$a[0][0]$	$a[0][1]$	$a[0][2]$	$a[0][3]$
$a[1][0]$	$a[1][1]$	$a[1][2]$	$a[1][3]$
$a[2][0]$	$a[2][1]$	$a[2][2]$	$a[2][3]$
$a[3][0]$	$a[3][1]$	$a[3][2]$	$a[3][3]$

- Phần tử nằm trên đường chéo chính có chỉ số: $i = j$
- Tương tự đường chéo phụ sẽ là: $n-1 = i + j$
- Các phần tử thuộc tam giác trên: $i < j$
- Các phần tử thuộc tam giác dưới: $i > j$

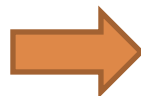
Ngoài ra còn có các bài tập như:

- Tìm tổng các phần tử trong mảng
- Max, min trong mảng.
- Đếm số nguyên tố trong mảng.
- Sắp xếp mảng.
- Tìm tần số xuất hiện của một số n bất kỳ trong mảng.
- Xóa phần tử trong mảng.

Bài tập ví dụ

- ❖ Viết chương trình nhập vào một ma trận vuông $N \times N$ với các phần tử của ma trận được tạo ngẫu nhiên. Yêu cầu:
- ❖ Xuất ma trận theo thứ tự tăng dần xoắn ốc cùng chiều kim đồng hồ
- ❖ Ví dụ nhập ma trận vuông ngẫu nhiên

10	27	30	24	32
31	49	12	35	38
16	29	44	27	49
50	12	21	40	34
11	18	17	40	15

10	11	12	12	15
32	34	35	38	16
31	49	50	40	17
30	49	44	40	18
29	27	27	24	21

Bài tập ví dụ

❖ Hướng dẫn:

- Để xuất được ma trận vuông theo yêu cầu bài toán chúng ta cần chuyển về bài toán mảng 1 chiều
- Sau đó sắp mảng 1 chiều này tăng dần
- Cuối cùng là chuyển mảng một chiều này vào ma trận vuông và xuất ma trận vuông ra màn hình.
  - NhapMang
  - XuatMang
  - SapXepTang
  - Chuyen(int a[],int b[][50],int n)

Bài tập ví dụ

//ham nhap mang ngau nhien

void NhapMang(int a[],int n)

{

    //tao so random tu [10,50]

    //rand() % (b - a + 1) + a

    for(int i=0;i<n*n;i++)

        a[i]=rand() % 41 + 10;

}

//ham xuat mang kieu ma tran

void XuatMang(int a[],int n)

{

    int i,j;

    for (i=0;i<n;i++)

    {

        for (j=0;j<n;j++)

            printf(" %d",a[i*n+j]);

        printf("\n");

    }

}

void Sapxep(int a[],int n)

{

    int i,j,tam;

    for(i=0;i<n*n-1;i++)

        for(j=i+1;j<n*n;j++)

            if (a[i]>a[j])

            {

                tam=a[i];

                a[i]=a[j];

                a[j]=tam;

            }

    }

Bài tập ví dụ

❖ Hướng dẫn:

- Chuyen(int a[],int b[][50],int n)
- Duyệt 4 cạnh của ma trận

```
void Chuyen(int a[],int b[][50],int n)
```

```
{ int i=0,j=0,k,l=0,tam;
```

```
  while (i<n*n)
```

```
  {
```

```
    // n = 5, l = 0
```

```
    for(j=l;j<n-l;j++)
```

```
        b[l][j]=a[i++]; //0,1 0,2 0,3 0,4
```

```
    for(k=l+1;k<n-l;k++)
```

```
        b[k][n-l-1]=a[i++]; //1,4 2,4 3,4 4,4
```

```
    for(j=n-l-2;j>=l;j--)
```

```
        b[n-l-1][j]=a[i++]; //4,3 4,2, 4,1 4,0
```

```
    for(k=n-l-2;k>l;k--)
```

```
        b[k][l]=a[i++]; //3,0 2,0 1,0 0,0
```

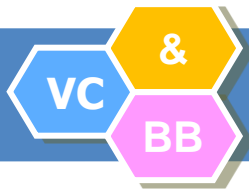
```
    l++;
```

```
  }
```

```
}
```

4	1	1	1	1
4	4	1	1	2
4	4		2	2
4	3	3	2	2
3	3	3	3	2

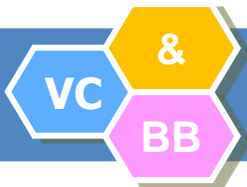

Một số bài toán cơ bản

❖ Viết hàm thực hiện từng yêu cầu sau

- Nhập mảng
- Xuất mảng
- Tìm kiếm một phần tử trong mảng
- Kiểm tra tính chất của mảng
- Tách mảng / Gộp mảng
- Tìm giá trị nhỏ nhất/lớn nhất của mảng
- Sắp xếp mảng giảm dần/tăng dần
- Thêm/Xóa/Sửa một phần tử vào mảng

Một số quy ước

❖ Số lượng phần tử

```
#define MAX 100
```

❖ Các hàm

- Hàm **void HoanVi(int &x, int &y)**: hoán vị giá trị của hai số nguyên.
- Hàm **int LaSNT(int n)**: kiểm tra một số có phải là số nguyên tố. Trả về 1 nếu n là số nguyên tố, ngược lại trả về 0.

Thủ tục HoanVi & Hàm LaSNT

```
void HoanVi(int &x, int &y)
{
    int tam = x; x = y; y = tam;
}
```

```
int LaSNT(int n)
{
    int i, cann = sqrt(n), dem=0;
    for (i = 1; i <= cann; i++)
        if (n%i == 0)
            dem++;

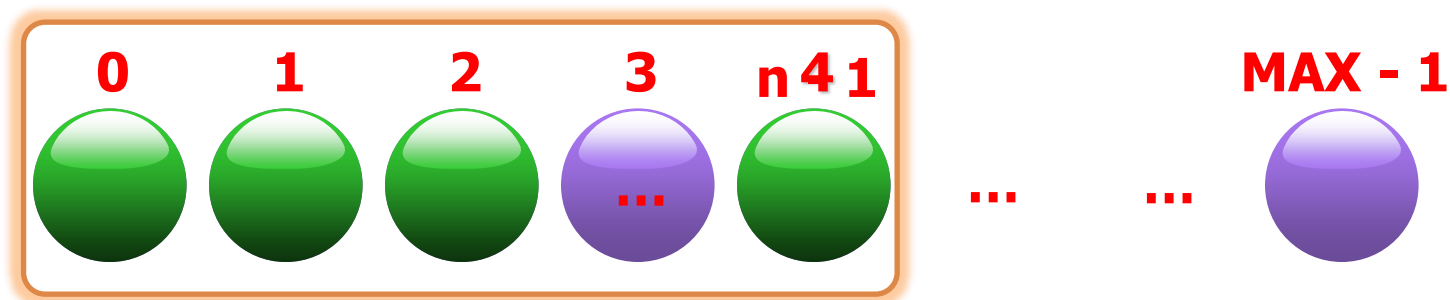
    if (dem == 2)
        return 1;
    else return 0;
}
```

❖ Yêu cầu

- Cho phép nhập mảng **a**, số lượng phần tử **n**

❖ Ý tưởng

- Cho trước một mảng có số lượng phần tử là **MAX**.
- Nhập **số lượng phần tử thực sự n** của mảng.
- Nhập từng phần tử cho mảng từ chỉ số **0** đến **n - 1**.

Hàm Nhập Mảng

```
void NhapMang(int a[], int &n)
{
    printf("Nhap so luong phan tu n: ");
    scanf("%d", &n);

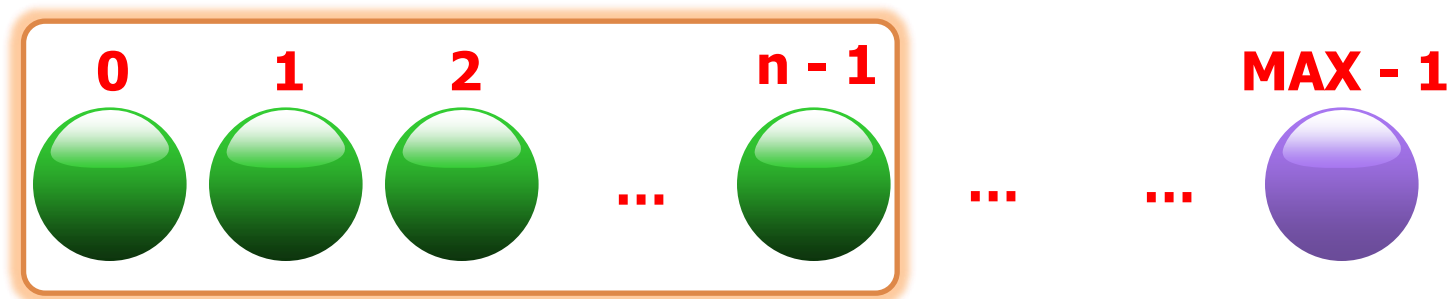
    for (int i = 0; i < n; i++)
    {
        printf("Nhap phan tu thu %d: ", i);
        scanf("%d", &a[i]);
    }
}
```

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a**, số lượng phần tử **n**. Hãy xuất nội dung mảng **a** ra màn hình.

❖ Ý tưởng

- Xuất giá trị từng phần tử của mảng từ chỉ số **0** đến **n-1**.

Hàm Xuất Mảng

```
void XuatMang(int a[], int n)
{
    printf("Noi dung cua mang la: ");

    for (int i = 0; i < n; i++)
        printf("%d ", a[i]);

    printf("\n");
}
```

Tìm kiếm một phần tử trong mảng

❖ Yêu cầu

- Tìm xem phần tử x có nằm trong mảng a kích thước n hay không? Nếu có thì nó nằm ở vị trí đầu tiên nào.

❖ Ý tưởng

- Xét từng phần của mảng a . Nếu phần tử đang xét bằng x thì trả về vị trí đó. Nếu không tìm được thì trả về -1 .

Hàm Tìm Kiếm (dùng while)

```
int TimKiem(int a[], int n, int x)
{
    int vt = 0;

    while (vt < n && a[vt] != x)
        vt++;

    if (vt < n)
        return vt;
    else
        return -1;
}
```

Hàm Tìm Kiếm (dùng for)

```
int TimKiem(int a[], int n, int x)
{
    for (int vt = 0; vt < n; vt++)
        if (a[vt] == x)
            return vt;

    return -1;
}
```

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a**, số lượng phần tử **n**. Mảng **a** có phải là mảng toàn các số nguyên tố hay không?

❖ Ý tưởng

- **Cách 1: Đếm số lượng số ngốc của mảng.** Nếu số lượng này **bằng đúng n** thì mảng toàn ngốc.
- **Cách 2: Đếm số lượng số không phải ngốc của mảng.** Nếu số lượng này **bằng 0** thì mảng toàn ngốc.
- **Cách 3: Tìm** xem có **phần tử** nào không phải số ngốc không. Nếu có thì mảng không toàn số ngốc.

Hàm Kiểm Tra (Cách 1)

```
int KiemTra_C1(int a[], int n)
{
    int dem = 0;

    for (int i = 0; i < n; i++)
        if (LaSNT(a[i]) == 1) // có thể bỏ == 1
            dem++;

    if (dem == n)
        return 1;
    return 0;
}
```

Hàm Kiểm Tra (Cách 2)

```
int KiemTra_C2(int a[], int n)
{
    int dem = 0;

    for (int i = 0; i < n; i++)
        if (LaSNT(a[i]) == 0) // Có thể sử dụng !
            dem++;

    if (dem == 0)
        return 1;
    return 0;
}
```

Hàm Kiểm Tra (Cách 3)

```
int KiemTra_C3(int a[], int n)
{
    for (int i = 0; i < n ; i++)
        if (LaSNT(a[i]) == 0)
            return 0;

    return 1;
}
```

Tách các phần tử thỏa điều kiện

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a**, số lượng phần tử **na**. Tách các số nguyên tố có trong mảng a vào mảng b.

❖ Ý tưởng

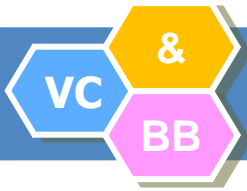
- Duyệt từ phần tử của mảng a, nếu đó là **số nguyên tố thì đưa vào mảng b**.

Hàm Tách Số Nguyên Tố

```
void TachSNT(int a[], int na, int b[], int &nb)
{
    nb = 0;

    for (int i = 0; i < na; i++)
        if (LaSNT(a[i]) == 1)
        {
            b[nb] = a[i];
            nb++;
        }
}
```


Tách mảng thành 2 mảng con

❖ Yêu cầu

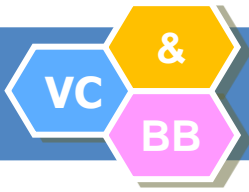
- Cho trước mảng **a**, số lượng phần tử **na**. Tách mảng **a** thành 2 mảng **b** (chứa số nguyên tố) và mảng **c** (các số còn lại).

❖ Ý tưởng

- Cách 1: viết 1 hàm tách các số nguyên tố từ mảng a sang mảng b và 1 hàm tách các số không phải nguyên tố từ mảng a sang mảng c.
- Cách 2: Duyệt từ phần tử của mảng a, nếu đó là **số nguyên tố thì đưa vào mảng b, ngược lại đưa vào mảng c.**

Hàm Tách 2 Mảng

```
void TachSNT2 (int a[], int na,  
               int b[], int &nb, int c[], int &nc)  
{  
    nb = 0;  
    nc = 0;  
  
    for (int i = 0; i < na; i++)  
        if (LaSNT(a[i]) == 1)  
        {  
            b[nb] = a[i]; nb++;  
        }  
        else  
        {  
            c[nc] = a[i]; nc++;  
        }  
}
```


Gộp 2 mảng thành một mảng

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a**, số lượng phần tử **na** và mảng **b** số lượng phần tử **nb**. Gộp 2 mảng trên theo thứ tự đó thành mảng **c**, số lượng phần tử **nc**.

❖ Ý tưởng

- Chuyển các phần tử của mảng a sang mảng c
 $\Rightarrow nc = na$
- Tiếp tục đưa các phần tử của mảng b sang mảng c
 $\Rightarrow nc = nc + nb$

Hàm Gộp Mảng

```
void GopMang(int a[], int na, int b[], int nb,  
             int c[], int &nc)  
{  
    nc = 0;  
  
    for (int i = 0; i < na; i++)  
    {  
        c[nc] = a[i]; nc++; // c[nc++] = a[i];  
    }  
  
    for (int i = 0; i < nb; i++)  
    {  
        c[nc] = b[i]; nc++; // c[nc++] = b[i];  
    }  
}
```

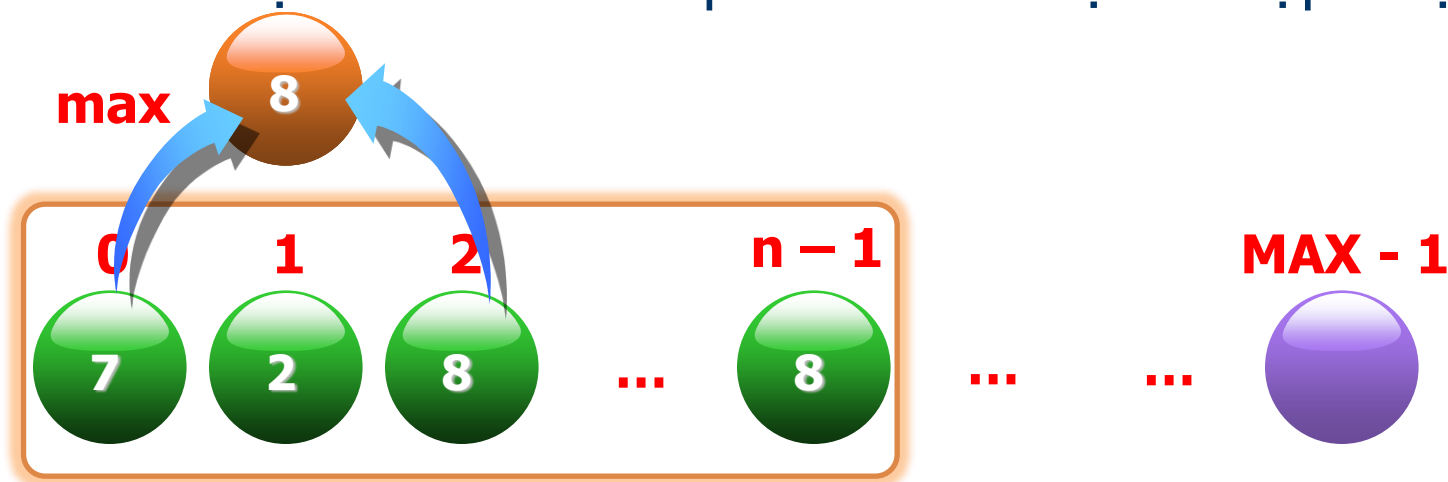
Tìm giá trị lớn nhất của mảng

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a** có **n** phần tử. Tìm giá trị lớn nhất trong **a** (gọi là **max**)

❖ Ý tưởng

- Giả sử giá trị **max** hiện tại là giá trị phần tử đầu tiên **a[0]**
- Lần lượt kiểm tra các phần tử còn lại để cập nhật **max**.

Hàm tìm Max

```
int TimMax(int a[], int n)
{
    int max = a[0];

    for (int i = 1; i < n; i++)
        if (a[i] > max)
            max = a[i];

    return max;
}
```

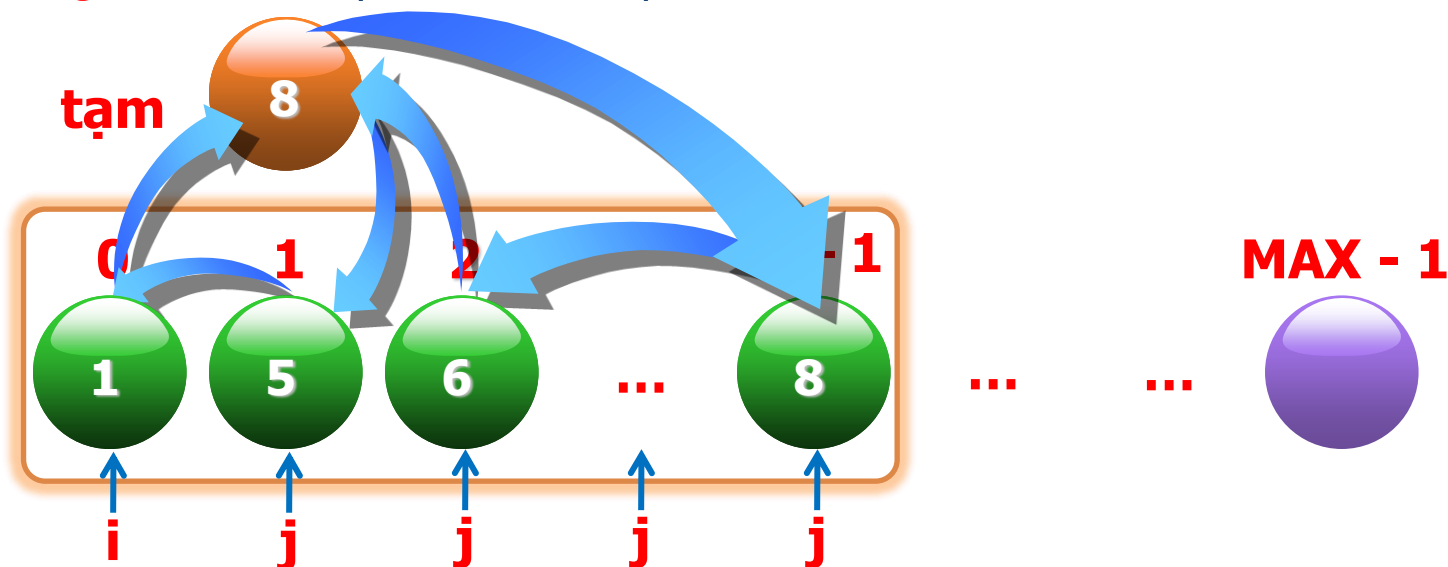
Sắp xếp mảng thành tăng dần

❖ Yêu cầu

- Cho trước mảng **a** kích thước **n**. Hãy sắp xếp mảng **a** đó sao cho các phần tử có giá trị **tăng dần**.

❖ Ý tưởng

- Sử dụng 2 biến **i** và **j** để so sánh tất cả cặp phần tử với nhau và hoán vị các cặp **ngược thế** (sai thứ tự).

Hàm Sắp Xếp Tăng

```
void SapXepTang(int a[], int n)
{
    int i, j;

    for (i = 0; i < n - 1; i++)
    {
        for (j = i + 1; j < n; j++)
        {
            if (a[i] > a[j])
                HoanVi(a[i], a[j]);
        }
    }
}
```


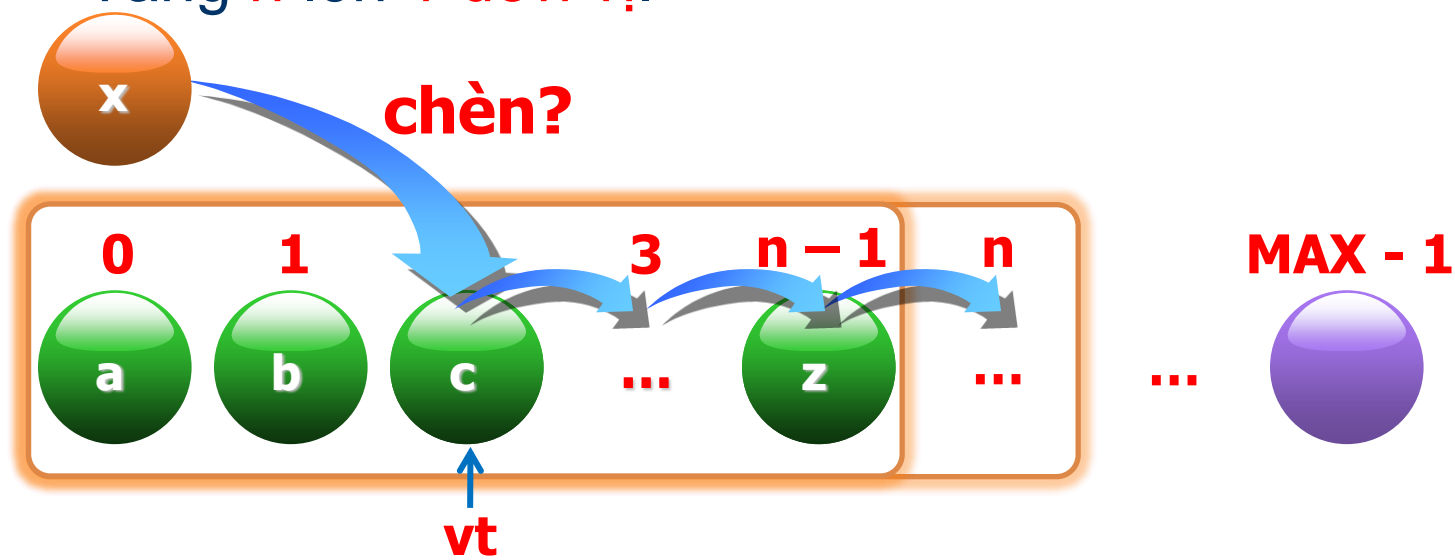
Thêm một phần tử vào mảng

❖ Yêu cầu

- Thêm phần tử x vào mảng a kích thước n tại vị trí vt .

❖ Ý tưởng

- “Đẩy” các phần tử bắt đầu tại vị trí vt sang phải 1 vị trí.
- Đưa x vào vị trí vt trong mảng.
- Tăng n lên 1 đơn vị.

Hàm Thêm

```
void Them(int a[], int &n, int vt, int x)
{
    if (vt >= 0 && vt <= n)
    {
        for (int i = n; i > vt; i--)
            a[i] = a[i - 1];

        a[vt] = x;
        n++;
    }
}
```

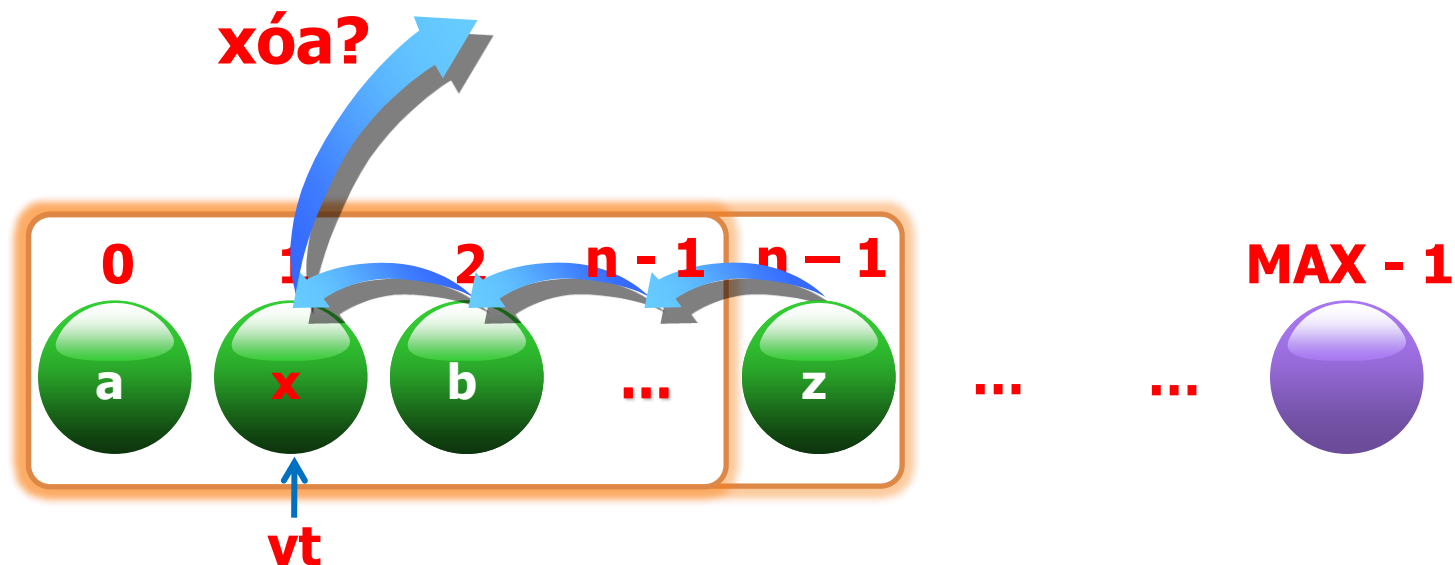
Xóa một phần tử trong mảng

❖ Yêu cầu

- Xóa một phần tử trong mảng **a** kích thước **n** tại vị trí **vt**

❖ Ý tưởng

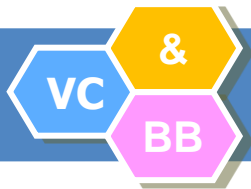
- “Kéo” các phần tử bên phải vị trí **vt** sang trái **1** vị trí.
- Giảm **n** xuống **1** đơn vị.

Hàm Xóa

```
void Xoa(int a[], int &n, int vt)
{
    if (vt >= 0 && vt < n)
    {
        for (int i = vt; i < n - 1; i++)
            a[i] = a[i + 1];

        n--;
    }
}
```


Bài tập

❖ BTVN ngày 08/04 trên code.ptit.edu.vn